

**ПЕРШОРЯДНІ ПРАГМАТИЧНІ ФУНКЦІЇ ВТОРИННИХ НОМІНАЦІЙ
КІЛЬКОСТІ В АНГЛОМОВНОМУ ПУБЛІЦИСТИЧНОМУ ДИСКУРСІ**

Стаття присвячується необхідності встановлення когнітивних особливостей функціонування вторинних номінацій кількості у фрагментах публіцистичного дискурсу. Пізнання людиною матеріального світу неминуче марковане виділенням кількісних характеристик його фактів та об'єктів, а вербалізатори категорії кількості є лінгвістичним продуктом її осмислення.

Зазначено, що у процесі комунікації мовна когніція виходить за межі системності, інтерпретуючи кількісні властивості реальних об'єктів завдяки інструментам метафоричності та семантичної деривації. Отримані вторинні номінації кількості здатні виражати не лише кількісний аспект реферованого об'єкта, але також отримують заряд експресивності, емоційності та аксіологічності. Автор статті підкреслює, що унікальні особливості публіцистичного дискурсу (необхідність формування інформаційного потоку та висловлення актуальної суспільної думки у межах газетної статті) формує жорсткі вимоги до відбору інструментів вираження тексту. Визначено, що завдяки своїм властивостям актуалізувати не лише невизначено-кількісну, але й оцінну семантику, вторинні номінації кількості постають ефективним засобом реалізації цілей публіцистичних текстів у вигляді художніх тропів, переважно метафор та метонімії. На емпіричному матеріалі продемонстровано дієвість квантитативних метафор та метонімії, зумовлену осмисленням нових якостей вторинного об'єкта завдяки асоціаціям із кількісними характеристиками первинного. У статті наголошується, що поліаспектність одиниць із квантитативно-невизначеною семантикою, а саме – здатність до семантичних модифікацій, робить їх потенційними виразниками емоційного ставлення автора до описуваного об'єкта. Доведено, що вторинні номінації із семантикою невизначеної кількості виконують такі важливі функції як експресивна, оцінна та емоційна, тим самим реалізуючи першорядні завдання текстів публіцистичного дискурсу.

Ключові слова: вторинні номінації кількості, публіцистичний дискурс, метафора, метонімія, прагматична функція, експресивність, аксіологічність, емоційність.

Результатом пізнавальної та комунікативно-практичної діяльності людини неодмінно виявляється категоризація усіх аспектів оточуючої дійсності. Кількість та розмірність як невід'ємні характеристики усіх об'єктів реального світу концептуалізуються у свідомості суб'єкта як категорія квантитативності та володіє лінгвістичною релевантністю.

У мові існують різні способи вираження кількісних значень: від сенсорних синкретних величин та кількісної оцінки, властивої повсякденно-побутовій картині світу, до точних математичних форм – у відображенні наукового світогляду. Лінгвістичний аспект кількості постійно привертає увагу дослідників (В. В. Акуленко, С. В. Баранова, О. І. Єгорова, С. А. Жаботинська, І. К. Кобякова, І. В. З. Панфілов, С. О. Швачко). Однак, у зв'язку із становленням лінгвокогнітивної парадигми питання омовлення категорії квантитативності отримує нові ракурси для розгляду, що поміщає подану статтю у поле актуальності.

Кількісні відносини, властиві об'єктивній реальності, пізнаються та вербалізуються визначено, приблизно та невизначено [3, с. 14]. Предметам об'єктивної дійсності властива точна кількість, але у процесі комунікації мовна когніція виходить за межі системності, інтерпретуючи кількісні властивості реальних об'єктів за допомогою інструментів метафоричності та семантичної деривації. Так, отримані вторинні квантитативні номінації, реалізуючи ідею невизначеної або приблизної кількості, перетинаються із категорією якості,

що надає їм додаткових переваг під час відбору мовних інструментів реалізації авторського задуму у ході мовленнєвої інтеракції.

Мета поданої статті полягає у розгляді функціоналу вторинних номінацій кількості (ВНК) у публіцистичному дискурсі, оскільки останній є показовим і включає у себе різні комунікативні стилі. З огляду на поставлену мету, **завдання** статті полягає у встановленні когнітивних особливостей функціонування ВНК у контексті, створеному публіцистичним дискурсом. **Об'єктом** дослідження виступають вторинні номінації кількості, а **предметом** – їх функціональне навантаження у фрагментах розглядуваного дискурсу.

Відмітною особливістю публіцистичного тексту є словесно-експресивне подання інформації, продиктоване необхідністю досягнення максимального рівня впливу на адресата у межах газетної статті [2, с. 25]. Досягнення необхідного експресивного забарвлення тексту реалізується за допомогою художніх тропів, таких як метафори, метонімії, порівняння та інші емоційні елементи мови.

Одним із широко використовуваних художніх тропів у публіцистиці є метафора, оскільки вона вдало інтерпретує подані факти та ефективно сприяє розширенню інформаційного простору тексту, надаючи йому яскравої експресії, наочності та образності [1, с. 10]. З таких позицій залучення вторинних найменувань кількості вбачається дієвим рішенням: асоціативні зв'язки викликають у когніції реципієнта знайомі образи, дозволяючи тим самим глибоко та повно зрозуміти кількісну та якісну сутність одних об'єктів на основі їх співставлення з іншими.

Актуалізація невизначено-кількісних характеристик об'єктів передбачає їх лінгвальну інтерпретацію завдяки образам природних явищ. Так, у реченнях *The attack was stopped when eight armed officers killed them in a hail of about 50 bullets, fearing it was a "life or death situation"* (The Guardian, 2017, June 3); *During the second half of the match loud bangs led to a sudden rush in the middle of the crowd, causing a surge that flung people against barriers* (The Guardian, 2017, June 3) кількісні метафори використовуються для відтворення оцінно-експресивного значення шляхом співвіднесення характеристики первинного референта із масштабними природними феноменами.

Залучення ВНК, наприклад, із ад'єктивом у вищому ступені порівняння, надає висловлюванню більшої експресивності: *The three attacks in Westminster, Manchester, and now London Bridge have claimed 33 lives in total, and constitute the worst wave of atrocities to hit the UK since the London suicide bombings on 7 July 2005* (The Guardian, 2017, June 3). У поданому фрагменті вжита форма прикметника *bad* покликана підкреслити невизначено-кількісну семантику лексеми *wave*, тим самим підвищивши емоційне сприйняття усього текстового фрагменту.

Залучення дієслівних лексем із кількісним значенням у метафоричній функції має значний експресивний ефект за рахунок апеляції до перебігу процесу та його характеристик. Прикладами функціонування ВНК у ролі дієслівної метафори можуть слугувати наступні речення: *But as Republican candidates back away from him over his remarks about Mexico and immigrants, and corporate partners cut business ties, Trump has rocketed in the polls* (The Guardian, 2015, July 05); *The truth is we're getting illegals in this country, drugs are flowing over that border and we need to slam it closed* (The Guardian, 2015, July 05); *Yet another actress I know was coming forward with her story of a foul encounter with Harvey Weinstein, and this thought swilled around in the grubby impression left by the details* (The Guardian, 2017, October 16). Номінації процесів оточуючої дійсності, потрапивши у нове контекстуальне оточення та зазнавши метафоричних модифікацій, яскраво презентують описувані події та реалізують ефект емоційного впливу на реципієнта.

Іншим лінгвальним засобом вираження публіцистичного дискурсу є метонімічні перенесення. Кількісна метонімія як різновид ВНК, видається дієвим авторським інструментом, оскільки володіє високою експресивністю та орієнтована на економію газетного простору. Це ілюструють наступні фрагменти дискурсу: *Cameron will be unable to act without the support of the Labour frontbench because Tory rebels would cut his parliamentary*

majority on any military action (The Guardian, 2015, July 02); *I saw the entire piazza went in the direction next to the screen to escape, all in a panic,*” Brian Hendrie, an Associated Press reporter, said (The Guardian, 2017, June 03).

Завдяки своєму експресивному та емотивному потенціалу вторинні номінації кількості посіли важливе місце у ряді інструментів вираження суб'єктивного ставлення автора публіцистичного тексту. Більше того, природа ВНК сприяє їх здатності виконувати оцінну функцію – у якості допоміжного засобу розкриття якісного образу референта.

У фрагменті публіцистичного дискурсу “*Media coverage of other events that are causing more harm in the world should not be neglected at the expense of media marathons discussing the cruelties of terrorists*” (The Guardian, 2015, August 01) виділена метафора допомагає розкрити думку автора стосовно основної теми висловлювання. Апеляція до ідеї марафонського бігу як довготривалого, виснажливого процесу без якісно корисних прискорень, актуалізує низьку оцінку висвітлення гострих суспільних питань, виражену автором статті.

У висловлюванні *Weinstein – the Hollywood mogul who produced films including Pulp Fiction and Gangs of New York – was on a voluntarily leave of absence after a slew of sexual harassment allegations emerged last week in a New York Times exposé* (The Guardian, 2017, October 09) ужита ВНК володіє негативною невизначено-кількісною семантикою: очевидно, що настільки велика кількість позовів проти пана Вайнштайна затягне його до «болота» нескінченних судових засідань та усіх неприємних для публічної персони наслідків.

Вторинні найменування кількості є комплексним, специфічним та поліфункціональним явищем. Серед широкого спектру функцій, які вони виконують, першорядними вважаємо експресивну, аксіологічну та емоційну. Описаний потенціал лексем із невизначено кількісною семантикою дозволяє авторам публіцистичних текстів використовувати їх у ролі художніх тропів з метою увиразнення висловлювань.

Аналіз емпіричного матеріалу продемонстрував, що квантитативні метафори та метонімії актуалізують у когніції реципієнта образи, які ефективно сприяють розкриттю ставлення автора до описуваного об'єкту та здійсненню впливу на думку читачів. Перспективним вважаємо дослідження другорядних функцій вторинних номінацій кількості на матеріалі фрагментів публіцистичного дискурсу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бахарев Н. Е. Структурно-функциональное развитие заголовков (на материале заголовков из газет и журналов за 1903-1907, 1935-1939, 1965-1970 гг.) : автореф. дис. на соискание уч. степени канд. филол. наук / Н. Е. Бахарев. – Алма-Ата, 1971. – 26 с.
2. Киселева О. В. Прагматика бытования этических концептов в современном публицистическом дискурсе : на материале журнала "Нева" : автореф. дис. на соискание уч. степени канд. филол. наук : спец. 10.02.01 "Русский язык" / О. В. Киселева. – Череповец, 2006. – 147 с.
3. Швачко С. О. Екстеріоризація пізнавального процесу / С. О. Швачко // Засоби квантифікації : лінгвокогнітивні аспекти : Монографія / За редакцією проф. С. О. Швачко / С. О. Швачко, С. В. Баранова, І. К. Кобякова, О. М. Медвідь, Н. І. Чернюк. – Суми : Вид-во СумДУ, 2007. – С. 14–21.

Anna Zinchenko

KEY PRAGMATIC FUNCTIONS OF THE SECONDARY NOMINATIONS OF QUANTITY IN ENGLISH JOURNALISTIC DISCOURSE

The article is devoted to the necessity of establishing cognitive features of the secondary nominations of quantity functioning in texts of the journalistic discourse. Human learning of the material world is inevitably marked by allocation of its facts and objects quantitative characteristics. Thus, the verbalizers of the category of quantity outcome as a linguistic product of its comprehension by people.

It is noted in the article that in the process of communication, the linguistic cognition goes beyond the limits of the system, interpreting the quantitative properties of real objects through the

instruments of metaphorical and semantic derivation. The secondary nominations of quantity received along with the quantitative aspect of the object referred obtain also expressive, emotional and axiological charge. The author of the article emphasizes that the unique features of journalistic discourse (necessity of forming an information flow and expressing an actual opinion within the newspaper article) forms a rigid requirement for the selection of instruments making the text more evocative. It is stated that the secondary nominations of quantity possess the abilities of actualizing indefinite quantity as well as estimation. Thus, they appear to be an effective means of realizing the goals of newspaper articles. The empirical data demonstrates that the secondary nominations of quantity are mostly used as figures of speech like metaphors and metonymy. It is emphasized that multifunctionality of secondary nominations with indefinite quantitative semantics possess the ability to become semantically modified. The empirical material demonstrates the effectiveness of quantitative metaphors and metonymy, as the secondary object obtains the quantitative characteristics of the primary one due to the associations. That makes them potential expressers of the author's emotional attitude to the object described in the article. It is proved that secondary nominations with the indefinite quantity semantics perform such key textual functions as expressive, evaluative and emotional. It is concluded that due their functional upload they efficiently fulfill the primary tasks of journalistic texts.

Key words: secondary nominations of quantity, journalistic discourse, metaphor, metonymy, pragmatic function, expressivity, evaluation, emotiveness.

Анна Зинченко

ПЕРВОСТЕПЕННЫЕ ПРАГМАТИЧЕСКИЕ ФУНКЦИИ ВТОРИЧНЫХ НОМИНАЦИЙ КОЛИЧЕСТВА В АНГЛОЯЗЫЧНОМ ПУБЛИЦИСТИЧЕСКОМ ДИСКУРСЕ

Статья посвящается необходимости определения когнитивных особенностей функционирования вторичных номинаций количества в фрагментах публицистического дискурса. Познание человеком материального мира неизбежно маркировано выделением количественных характеристик его фактов и объектов, а вербализаторы категории количества являются лингвистическим продуктом ее осмысления.

Отмечено, что в процессе коммуникации языковая когниция выходит за пределы системности, интерпретируя количественные свойства реальных объектов благодаря инструментам метафоричности и семантической деривации. Полученные вторичные номинации количества способны выражать не только количественный аспект реферируемых объекта, но также получают заряд экспрессивности, эмоциональности и аксиологичности. Автор статьи подчеркивает, что уникальные особенности публицистического дискурса (необходимость формирования информационного потока и высказывания актуального общественного мнения в рамках газетной статьи) формируют жесткие требования к отбору инструментов выразительности текста. Определено, что благодаря своим свойствам актуализировать не только неопределенно-количественную, но и оценочную семантику, вторичные номинации количества являются эффективным средством реализации целей публицистических текстов в виде художественных тропов, преимущественно метафор и метонимий. На эмпирическом материале продемонстрирована эффективность квантитативных метафор и метонимий, обусловленная осмыслением новых качеств вторичного объекта благодаря ассоциациям с количественными характеристиками первичного. В статье отмечается, что полиаспектность лексем с неопределенно-количественной семантикой, а именно – способность к семантическим модификациям, делает их потенциальными средствами выражения эмоционального отношения автора к описываемому объекту. Доказано, что вторичные номинации с семантикой неопределенного количества выполняют такие важные функции как экспрессивная, оценочная и эмоциональная, тем самым реализуя первостепенные задачи текстов публицистического дискурса.

Ключевые слова: вторичные номинации количества, публицистический дискурс, метафора, метонимия, прагматическая функция, экспрессивность, аксиологичность, эмоциональность.

УДК 81'276.3

Світлана Мартос
(Херсон)

АФІКСАЦІЯ ІМЕННИКІВ У МОЛОДІЖНОМУ СЛЕНГУ

*У статті проаналізований один із способів творення молодіжного сленгу – морфологічний, зокрема афіксація іменників-сленгізмів у субмові молоді. Актуальність дослідження зумовлена відсутністю ґрунтовних праць, присвячених явищам і процесам словотвору жаргонно-сленгових страт, автор зазначає, що субстандартний словотвір має цілий спектр своїх особливостей, не властивих іншим складникам національної мови, і виявляє активність словотвірних процесів. Стверджено, що єдиним засобом афіксації у зафіксованих сленгових іменниках є суфікс, а твірними основами постають як літературні, так і жаргонні. Особливістю афіксації у творенні ненормативної, некодифікованої, субстандартної лексики названо розмаїтий репертуар словотворчих засобів, серед них виділені такі, які непродуктивні або взагалі нефункціональні в літературній мові, як належність словотвору просторозмовної мови, арготичних систем тощо, а також спільні для літературної мови й молодіжного сленгу афікси. Відзначена у субмові молоді Херсона частотність моделей з нестливими та зменшено-нестливими суфіксами, що є загальною тенденцією українського жаргонізованого мовлення. Звернено увагу на різні несподівані узуальні елементи, які виконують словотвірну функцію в жаргонно-сленгових системах, зокрема форманти **-ган, -бан, -фан**, вони є фонетико-символічними модифікаціями суфікса **-ан**, їх автор вважає штучними, специфічними для молодіжного сленгу. У статті схарактеризовано імітацію звучання інішомовних слів засобами суфіксація, що є джерелом неологізації молодіжного сленгу, такі молодіжні сленгізми виконують метамовну функцію, відтворюючи структуру іноземних мов, з якої «експортується» словотвірний тип, засвідчено, що, за матеріалами херсонського молодіжного сленгу, найбільша кількість таких сленгізмів імітує італійську мову, а також наведені приклади імітації іспанської, французької, німецької та інших мов.*

Ключові слова: молодіжний сленг, спосіб творення, афіксація, іменники-сленгізми.

Словотворення молодіжного сленгу рухливе, у його системі закладені великі потенції, реалізація яких практично необмежена. У молодіжному сленгу словотвірні процеси протікають так само, як і в літературній мові, оскільки мовець об'єктивно спирається на базову мовну систему, включаючи загальноновживану літературну лексику, і водночас колективний мовний розум постійно й неуклінно прагне до оновлення, до творчості, піддаючи «очудненню» різноманітні поняття й номінації на їх позначення.

Специфіка кожного соціолекту виявлена насамперед на рівні лексики, фразеології та словотвору. Аналіз наявних досліджень виявляє парадоксальну картину: ґрунтовних праць, присвячених процесам і явищам словотвору жаргонно-сленгових страт, його системності, немає. Звичайно, жаргонно-сленговий словотвір має цілий спектр своїх особливостей, не властивих іншим складникам національної мови, і виявляє активність словотвірних процесів. Недослідженість словотвірних особливостей молодіжного соціолекту зумовлює актуальність нашої студії. Матеріал дослідження зібраний у місті Херсоні, більшість наведених у статті прикладів не зафіксована жаргонними словниками. **Мета** нашої статті – схарактеризувати творення молодіжних сленгізмів-іменників способом афіксації.